

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évnegyedre 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

A nyilvántartási cikkeik sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középpont, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, nov. 10. 1866.

(D.) Egész Európa előtt feltűnt, hogy Ausztriába idegen országból hoztak be külügyminisztert, s hogy az uralkodó felség választása éppen b. Beustra esett, a ki, mint diplomata, nem mondhatni, hogy pályáján igen nagy szerencsét aratott, sőt minden vállalatát kezebe szaktat.

Ő a német államokba a német szövetség elvét képviselte, ő kívánta fenntartani az egyes német tartományok autonómiáját, de kívánta egyszersmind jobban, erőteljesebb organismussal szervezni a német szövetséget, hogy általa a german elem Európában joggal követelt nyomtatékát elérhesse.

Ezen politika magában helyes volt, de éppen most Olaszország egyesülése divatba hozta a nemzet egyesülését, Bismarck e korszakot Poroszország ismert hódítási céljaira felhasználta, s az eredményt tudjuk, Beustnak politikájával együtt buknia kellett.

Nagy államokat, a mint a világi példa mutatja, alkotmányos uton összetartani nem igen lehet, s ha azt mondják, hogy Angolhon nagy állam, mind a mellett alkotmányosan összetartható, nem szabad felednünk, hogy Anglia idegen gyarmatai által nagy e gyarmatoknak pedig despotája saját alkotmánya által.

Kérdésesen kívül Poroszország is azon sok külön történelmi elemet, mely a közös nemzetiségbe meglehet összevágott, de szabadsági fogalmaira nézve a porosz kormány formáitól eltérhet, kénytelen lesz szigorral tartani össze, s az egyes német fejedelemségek, melyek közül sok, mint p. o. Szászország, Gotha stb. szép alkotmánynak örvedettek s fényes országos miveltiséggel bírtak, egykor fájva fognak visszaemlékezni elvesztett szabadságukra, melyet az egységes nemzet szolgátsága részükre nem pótolhat, mert a német nemzet külön államrendszerében is elég nagy, elég hatalmas volt arra, hogy kultúrádásoknak kitéve ne legyen, s így tartós békében fejthesse civilisatióját, szabadságát s anyagi előmenetelét.

Kérdésesen kívül tehát, főként ha valószínű kezdenek azon hírek, hogy a porosz a reactionárius és zsarnok orosz hatalommal köt szövetséget, hamar eljőhet azon idő, midőn Németországnak összehódított részei régi önállóságukra s szabad függetlenségre visszatörekvének, s a centralisatiótól, mely még mindenütt csak zsarnoksághoz vezetett, visszaszaga fognak borzadni.

Akkor Beust politikai irányának egy új korszaka veheti kezdetét, s talán erre céloz ő, midőn a volt német szövetség egyik, onnan kilökött, de hatalmas tényezőjénél foglalt el oly befolyásos állomást.

Bizzuk azonban a külföldre, hogy ítéllet hozzon ezen férfi politikai missiója felett, mi inkább belügyeink szempontjából szóljunk itt egy pár szót ezen új tüneményhez.

Beust ur, politikai programjának kiindulási pontja a történelmi jog, s ebből természetesen folyólag a dualismus. Ő Magyarországot, mint a monarchia külön királyságát, ki akarja békíteni a trónnal, s az osztrák tartományokat, melyek Németországhoz tartozva, a Bundnak összesen egyik kiegészítő részét képeztek, s így Európában külön historiai individualitást képviselnek, külön is akarja összetartani, hogy a birodalom gépezete két erőteljes kerék által jöbessen mozgásba s haladásba.

Ezen politikai felfogás kérdésesen kívül összhangzásban áll a magyarok felfogásával, a többi azonban az alapelv helyes felfogásától függ.

Magyarország az uralkodóval, mint magyar királlyal áll viszonyban, s Ausztriával csak ez uralkodó által és annyiban, a menyiben ezen uralkodó trónját s európai hatalmát, s e végett birodalma összes területét védnünk kölcsönös érdekekben fekszik.

Ezen érdekek fenntartása s védelmezése végett a magyar királyság népei örömet éretnének s egyezkednek Ausztria testvér népeivel, a viszónynak azonban úgy kell alakulnia, hogy mindkét historiai rész felett csak is a közös uralkodó uralkodhassék, nem pedig egyik rész a másik felett.

Ha ezen szempontból ítéljük meg azon legújabb hírt, mely szerint Ausztria új külügyminisztere egyszersmind az osztrák részek autonóm kormányzásának élére állíttatik; látni való, hogy az uralkodás dispositója már itt eltér azon elvtől, mely a magyar országgyűlés 15-ös bizottmánya munkálataiban a teljes paritás alapján van felállítva.

Ez utóbbinak elve szerint a birodalmi külügyminiszter, Ausztria és Magyarország külügyminisztere, kibén nemzetünknek — a birodalom tulsó részének belügyeitől való függetlensége által is — biztosítékot kell arra nézve bizni, hogy ő a magyar érdekeket s magyar törvényeket éppen úgy szem előtt tartandja, mint az osztrák érdekeket, ha a osztrák részeknek van érdeke nyugaton, nekünk is van keleten s északon, s az 1744-ik, valamint az 1791-diki törvények biztosíták Magyarországot arról, hogy ezen királyság külügyei is magyarok által fognak elintéztetni, valamint arról, hogy az állam-ministeriumban magyarok szintén lesznek alkalmazva.

Mintán Ausztria népei alkotmányhoz jutottak és így saját kebeli ministeriumok országgyűlési pártjuk többségének lehet kifolyása, igen természetes a 15-ös bizottmányi munkálát azon követelése, hogy azon ministerek, kik a közös dinastia mindkét felének közös nagyhatalmi érdekeit kezelik, úgy az osztrák, mint a magyar képviseltek külön-külön többségtől függetlenek, s csak a két oldalón általános közvélemény kifolyásai legyenek, és így igen természetes ezen munkálát azon követelése, hogy a közügyek ministerei ne lehessenek egyszersmind egyik vagy másik autonóm rész külön ministerei, mert ez esetben a másik rész annak suprematiája alá kerülne, a melyeknek az ily közös minister egyszersmind külön ministere volna.

Beust ur ezen elv szerint lehet az osztrák részek ministeriumának elnöke vagy tagja; de akkor nem lehet osztrák s magyar külügyminister, mert e tárczának mindkét rész beligazgatásai ügyeitől elkülönítettnek kell lenni, más különben a paritás elve ki volna játszva.

Ha az uralkodó-báz, a mint most hajlandónak mutatkozik, a 15-ös bizottmány alapeszméit elfogadja, e szerint a kül- és hadügyek, s ezeket illető pénzügyek, közös érintkezésre regealt tárgyaiban jöhet eset elé, midőn az osztrák és magyar delegatiók szavazata dönt, s ha így p. o. a magyar delegationnak compact szavazata lesz, s ezt az osztrák delegationnak minoritása általános szavazattöbbséggé kiegészíti, világos azon lehetőség, hogy az osztrák majoritás le lesz szavazva, s a közös miniszternek a magyar többség s az osztrák minoritás egyesült nézete szerint kell a fenforgó ügyet elintézni. Hogy járhat ekkor bonafide el oly külügyminister, mely talán éppen egyszersmind az osztrák részek belügyministere, s e minőségben pártvezére s kifolyása az ottani többségnek?

Látni való, hogy ily helyzet, alkotmányos felfogás előtt tökéletes anomalia, s a közös minister egyik külön részszelel is külön összeköttetésben nem állhat, mert ő a két részről kiküldött delegatióknak levén felelős, kell hogy egyszersmind ezen delegatiók többségének legyen kifolyása s politikai irány a többség irányával teljesen összhangzásban álljon.

És hogy ez úgy lehessen, kell hogy akármelyik rész belkérdezeitől függetlenül álljon, mert hisz mi lenne helyzete az osztrák országgyűlésen azon belügyminiszternek, ki a külügyben a delegatiók többségi szavazata alapján oly eszmét volna köteles végrehajtani, a mi az osztrák országgyűlés többségének nézetével ellenkezik. Kérdésesen kívül annyira üldözöbe vehetné a többség, hogy belügyi tárczáját letenni kényserülne, vagy pedig a külügyi kérdésben a delegatio többségét játszván ki, attól zaklattatnék s pereltetnék be tárczája elvesztésére.

Világos tehát, hogy ha az uralkodás a 15-ös bizottmány munkálatainak eszméit elfogadja, azon gondolattal, hogy Beust ur külügyminister, s egyszersmind az osztrák részek közigazgatásának vezetője lehessen, kézzel fogható anomaliává válik. Ennélfogva

az e részben terjesztett hírek lehető valószínűsítését sem tekinthetjük egyébnek, átmenti intézkedésnél.

Lapszemle

A hadsereg reformja ügyében a „Wien. Ab.“ következő közlést hoz:

A következők terhes balesetek óta, melyek hadseregünket mult nyáron az északi harcztéren sújtották, a hadsereg legfőbb vezérlete szakadatlanul a legburgóbban törekedett e sajnálatra méltó események valódi okait kifürkészni. A közvélemény jogosan kíván felvilágosító nyilatkozatot ez égető kérdés felől; s legyen mindenekelőtt őszintén megnyugtató, hogy a szenvedett veszteség okait nemcsak külsőleg s véletlenségekben keresik, hanem a mélyebben fekvő bajokat is felismerték s szilárdul el vannak határozva, alaposan elbáritni azokat.

Először is gyors és teljes kifejlése van szükség a birodalom véderéjének, hogy aztán időszert alakban folyvást gondosan megőriztessék, mert csak önvédelemre képes nép, mely szellemi s anyagi munkája gyümölcseit meg tudja védeni, élvezheti azokat valóban és tartósan. Minden jelentékeny állam erőlesen törekszik e célra. Ausztria nem maradhat vissza s nem szabad visszamaradni, ha meg akarja tartani nagyhatalmi állását, a mint kell.

Tehát csak az lehet kérdéses, vajon birodalmunk szerfelett kimélettel szükségű pénzügyi helyzete mellett mily módon érhető el e cél mibamarább és teljeseu. A politikai viszonyok és események okozták legnagyobb részt, ha a katonai budgetet ekkoráig úgy kellett tekinteni, mint az állam bevételei s kiadásai közti szükséges egyensúly helyreállításának legnyomósabb akadályát. Most, mintán a vizályok és véleménykülönbségek, melyek évtizedeken át igénybe vették legjobb erőinket, erőszakos megoldásra találtak, remélheti végre Ausztria, hogy súlyos áldozatokkal megvásárolta azon lehetőséget, miszerint háborítlan hozzáállhasson belső átalakításra s kifejléséhez; fel lehet tenni, hogy a rothadt béke végre olyanra változott át, mely az országnak valóban udvére válik.

Ezzel elérkezett annak ideje, hogy a katonai szükséglet az adózott lakosság jogosult óhajátai-nak megfelelő módon rendeztessék, a nélkül azonban, hogy a mellett átépünnék a dolog természete által parancsolt határokat s a nélkül, hogy helytelenül alkalmazott, tervnélküli megtakarítások által a sajátképi cél akadályoztatnák.

Oly rendszabályokat, melyek a haderő fennállását és sikerét, szellemi s anyagi kifejlését megbiztatják, semmi kormány sem vállalhata magára, semmi belátással bíró férfi sem helyeselhetné, mert az ily takarékosságot inkább pazarlásnak lehetne nevezni, mert még mindig jelentékeny állameszközök sikertelenül áldoztatnának föl. A mit az eddigi rendszer czélszerű változtatása által legelőbb is el kell érni, az lehetőleg sok és alkalmas hadköteles egyéneknek a hadseregbeli szolgálatba bevonása s kellő kiképzése; továbbá megfelelő szervezésük és fölfegyverzéstük az államkincstár túlterhelése nélkül.

E feladat, melyet mindenestre könnyebb felismerni és kimondani, mint keresztülvinni, legelőbb is azt kívánja, hogy a jelenleg a törvényben csak holt betű gyanánt létező általános hadkötelezettség oly tökéletesen teljesüljön, a mennyire csak politikai s társadalmi viszonyaink megengedik.

A közvélemény már elismerte ennek szükségességét, s csak ha teljesen megfelel annak a kormány, a föltüntetési esetek lehető megszorítása, a helyettesítés teljes megszűntetése, béke idején kiterjedt szabadságolások által (megtartva azonban a kellő törzseket), mint szintén az activ szolgálati időnek leszállítása által, s ennek megfelelő módon az általános hadkötelezettség meghosszabbítása s czélszerű honvédelem szervezése által: csak akkor lesz lehetséges, egy újabb kikerülhetlen háboru esetén oly csataképes erővel jelenni meg a harcztéren, mely képesekké tesznek bennünket, számunkra értéküket véve, bármely más nagyhatalommal megmérkőzni. Mint minden nevezetesebb horderejű reform, úgy az említett is, sokakat érzékenyen megsért személyes viszonyaikban, eddig élvezett előjogaikban sat, hanem félrendsabályok nem elégségesek s az osztrák népek hazafias érzellete bizonyára támogatni fogja a kormányt, midőn arra törekszik, a mi igazságos és szükséges.

A szervezéshez hasonlóan a hadsereg kezelésében is tág tere nyílik a leghasznosabb reformoknak. A hadsereg fölserelésére szükséges anyagok előállításának, úgy-zintén az élelmezésének is helyes, a kezelési költségeket lehetőleg korlátozó nemzetgazdasági elvek szerint kell megőrtetni.

A fegyverzetben soha többé bátran nem ma-

radhatunk más nagy hadseregek mögött; az újabb idő szomorú tapasztalatai mindenkit meggyőzhettek arról, miszerint a cs. k. hadsereg nézve elutasíthatlan parancsoló szükség, hogy a mint már megkezdett, leggyorsabban ellátassék minden kívánalmaknak megfelelő bántultöltő fegyverekkel.

A tulságos, nagyon drága ellenőrködés a katonai kezelésben kell, hogy helyet engedjen a bizalmon nyugvó s éppen azért a visszaélést kimélet nélkül büntető kezelési módnak; az előkészületek erre már régibb idő óta megtették; az új számadási rendszer alapvonásaiban ő Felsége által már szentesített s életbeléptetésekor jelentékeny személy-csökkentéseket fog magával hozni.

Az illeték- és kezelési szabályoknak egyszerűsítése s világosabbá-tételre van szükségük, mi által lehetővé válik, hogy mindenki megérthesse s az áthágásokat ily módon elháríthassa, melyek épp oly gyakran jelentékenyen károsítják az egyesek érdekeit, mint a hogy károsítják az államkincstárt, gyakran behajthatlanok lévén.

Az ismét behozott hadosztály parancsnokságok adminisztratív hatáskörének megállapítása is a decentralisatio által gyorsabbá tett kezelésre céloz a számadási szakban.

Ha az eddig szükségességek gyanánt kijelölt, részben már a kivitelhez közel álló reformok kivárlólag a hadsereg harczképességére vonatkoznak, még nagyobb mértékben kell a legfőbb katonai hatóságoknak gondot fordítani a hadsereg szellemi érdekeire, mert a szellem az ember leghatásosabb eszköze; a hadseregben épp úgy, mint mindentütt a legnagyobb tisztelet és ápolás illeti a tudományt, mint a tudás nélkülözhetlen alapját.

Az általános védőöleletek a mivel vagy legalább miveltésre képes elemeket nagyobb mértékben fogja, mint most, a fegyverszolgálatba vinni; a katonai képző intézeteknek és csapattanodáknak megfelelő javítása, nevezetesen a tiszt i skoláknak tervben fekvő felállítás a dandárok s hadosztályoknál a katonai tudományokat a hadseregben általánosabban fogja elterjeszteni s korszerűen szélesíteni.

Általában az értelmiségnek minden eszközzel célba veendő szaporítása a hadseregben, ezt aztán a népoktatás előmozdítására szolgálóvá teendő, a mint is hivatva látszik lenni arra, hogy a rend s mérséklet, az engedelmeség s törvény iránti tisztelet, az Uralkodó iránti legbübb ragaszkodás, végre a széles haza különbözű törzsei egytűvé-tartozása iránti öntudat iskolája legyen.

A tiszt- s tüzértiszti állásokra vágyakozók szigorú vizsgái által fog jövőben lehető biztosíték szereztetni azoknak a kívánt állásokra való képességére nézve; egy új előléptetési törvény igazságot fog a szolgálati kor méltányos tekintetbevétele mellett az érdemnek szolgálatni s egyenlő mértékben mindnyájus számára, csak a tökéletesen alkalmasnak az utat a magasb hatáskörökhez megnyitni, hogy vitéz seregünk vezetése derék, biztos kezekben fektüdjék, az államkincstár pedig csak kiérdemelt ellátási díjakra nézve vétecsék igénybe.

A tábornoki karra nézve azon szervezeti változtatások már legfelsőbbleg jóvá vannak hagyva, melyek e testület gyakorlati használhatóságának előmozdítását a csapattal közlelőbb összeköttetés által célozzák.

Végre a katonai fenytő törvényhozás korszerű reformjának szüksége az e főfontosságú tárgyhöz illő egész gondossággal szemügyre vétetett s ezzel összeköttetésben a fegyszázadok megfelelő újraszervezése szándékba vétett.

Minden eszes embernek be kell látnia, hogy ily beható reformok keresztülvitele minden nehezesség legyőzésére időt, türelmet s szilárd akaratot igényel; a legfőbb katonai hatóságok részéről az utóbbiban nem lesz hiány; mind a mellett azon meggyőződésben vannak, hogy csak erőteljes támogatás által az erre hivatott összes közegek s hatóságok részéről, csak a népesség s törvényes képviselőinek ösztöne, egyetértő közrehatása által érhető el nemcsak a bizonyos azon eredmény, mely a haza helyzetének s szükségének, valamint minden becsületes bonfi óhajának megfelel. — Nevezetesen a pénzügyigazgatás s a most erősen igénybe vett adózottak megfoghatólag nem részesülhetnek azzon a reform minden gyümölcsében, melyek természetüknél fogva csak lassankint hozzátartoznak be s válnak hatályosakká.

Igy például a szervezeti változtatások által a hadsereg tiszt létszáma nagyon jelentékenyen csökkentetni fog; de körülbelül 4000, most számfelletti minden rangu tisztet csak lassankint lehet elbelyezni, javadalmait nem lehet tustént megtakarítani, bárha az előléptetés beállítás s a szabadságolás

és disponibilitás iránti különös rendelesek által az államkincstárnak a lehető könnyebbéget szerezni töreksenek.

Sokat tehát most csak ószinte akaratral lehet kezdeni, bevezetni; de annál tartóssabban s tökéletesebben kell később egy a monarchia ereje s viszonyaihoz pontosan hozzáillesztett védszerkezet jótékony befolyásának a nyilvános élet minden viszonyaihoz, nevezetesen nemzetgazdasági tekintetben magát érvényesítenie; — annál sikeresebben fogunk minden ellenséges támadásnak a népjólét aránylag csekélyebb veszélyeztetésével ellentáthatni.

— Az „Albina“ (ez évben alapították a Moesonyi testvérek — megjelent Bécsben) 84 dik száma Tordáról egy nov. 8-ról dátált „ötön“ aláírásával levelet küldt e czim alatt: „Bucuria de Friga“, melyből tisztán kiittok: mennyire képviseli a „Gazeta Transilvaniei“ a román értelmiség közvéleményét.

A tordai levél előre bocsátja, hogy az elfedett sebek nincsenek egyszersmind megörvösölve, s az egymás közli egyetértés nem a baj- és hibáknak eltakarásában áll — alkalmazván ezt a „Gazeta“ szerkesztőjének a közönség s némely saját jóltevői irányában magaviselőtérre.

Közelebről megkísérletre a románokat megfélemlítés által rábírn egy oly ünneppel megtartására, melyre nekik ez idő szerint semmi kedvük. Azonban a szerkesztő pöffeszkedése minden határt meghalad, midőn a 80 dik számban azt mondja, hogy „a ki csak jel által is mérészelne ellenvéleményezni, az a törvény és a törvény iránt tartozó kötelesség hűtlenségi bűnébe esnék.“

Ez oly hang, melyen csak egy Tiberius iskolájából, vagy legjobb esetben egy muszka, vagy nápolyi absolutismus közege beszélhet. Látszik, hogy szerkesztő, mikor azon despoticus fenyegetődzéseket kiírta, megfélemlített, hogy a „G.“ a sást nem hordja többé homlokán, hogy nem a Bach hivatalos közlönye, sem az absolutismus szolgálója, melyből Baritín 1860- és 61-ben nagy bajjal szabadtotta ki.

Miért legyen erőltetve a román nemzet oct. 26-kát megünnepelni? Mivel azután 15 évvel, hogy Balásfalván magát politikai nemzetnek nyilvánította s annyi haszontalan kísérletek után — inarticulált. S mit használ a románoknak ezen inarticulatio, míg nyelvén az ország köztigyebeeni használata törvény által biztosítva nincs?

Kivel tanácskozott szerkesztő előlegesen, hogy már harmadszor ily kegyetlen rendeletet bocsásson ki önfeljűleg? Vagy ha megbagyása van valakitől, hadd tudjuk mi is, mert a guberniumnál az ön meszterkedéseiről mitsem tudnak; sőt ellenkezőleg a titkítás rossz néven vétethetik azon okból, mivel a „G.“ szerkesztője elsőbbség egy német gimnasiun tanára és directora — s csak azután szerkesztő.

Ez alkalommal kérjük a „G.“ szerkesztőjét, hogy a mások eszméit és felfogását zavaró nótáit (parancsait) ritkítsa s ne tartsa a nemzetiséget stíketnek és vaknak, oly eszméket ismételve, melyek már ugyancsak a „Gazeta“-ban többször el voltak mondva — s a tudósításokat ne fordítse el annyira, hogy annak szerzői rá ne ismerjenek, mint ez a Tordáról küldöttel történt Crisán esperes ügyében. A közönség semmiféle szerkesztőnek jogát nem ismeri el arra, hogy saját eszméit és véleményét másokra erőszakolja. Ha nem tetszik, ne fogadják el, — ha elfogadják, ne fordítsa el!

nyét másokra erőszakolja. Ha nem tetszik, ne fogadják el, — ha elfogadják, ne fordítsa el!

Hozzáadjuk még ehhez, hogy a román közönség már megunt a sok retorikai phrasist s latin idézeteket; neki velős elvek kellene, gyakorlati eszmék, biztos vezetés és nem ábrándozó teóriák. Lehet valaki jó tanár a nélkül, hogy a politikához értene.

A szerkesztő tünnepe nagy fiascót fog csinálni az ország minden részében. Azon országgyűlés, mely az oct. 26-ki törvényt eszközölte — nem idézett elő valamely nagy örömet, — annál kevesebbet találnak abban most — a románok.

Levelezés.

Maros-Ujvár, nov. 13.

Két év előtt megpendült vala azon eszme: hogy M. Ujvárt, mint egy terjedelmes vidék központi helyén, nem tartoznék fölösleges óhajások közé egy jól felszerelt gyógyszerár.

Hogy az nem volt éretlen eszme — a szebeni „Hetilap“ m. u. jvári levelezőjének minden agyarkodásai daczára is — igazolva van, nms Alsó-Fehér-megye tisztségének e tárgybani munkálata, fölterjesztése, s következőleg a kir. főkörmányszéknek azon magas intézkedése által, miszerint a szükségesnek talált „patikai államot“ azonnal concursus alá bocsátotta, s közhír után mondva, Érsekújvári György gyógyszerészhez be is töltötte volna.

Mivelhogy ezen dalog ténynyé válása óta már egy év lejárt, óhajandó immár: hogy a t. gyógyszerész ur tovább ne késlekedjék, hanem ajánlata s vállalatának, a szükség és közjóát várakozásának is eleget tegyen!

Midőn a gyógyszeráróról ennyit szólék, egyutt szeretnék a t. szerkesztő ur engedelmével említést tenni, népjóléti szempontból, a „szabad ipar“ s minél több kereskedési áradak nyithatásáról is.

Tudva van: hogy az egyedáruasság elősegítő eszköze egyesek érdekeinek, nyomorgató ellene az ipar szabad fejlődésének és így a nép jóléte és könnyebbségének; tudva van: hogy a földesuri kiváltságos jogok, melyekhez régen bolygathatás is tartozott, a későbbi időkben rövidséget szenvedtek, s hogy a szabad ipar és verseny annál tágasb mezőt leljen, még az 1847-iki törvények megengedték, hogy a ki boltot akar nyitni, az a földesurnak 5 pfrt évi taxát fizessen, s kereskedőit folytathassa; 1848 zarköve lett sok régebbi kiváltságoknak, kormányrendeletek „szabad iparról legfőbb rendelvénny“, később létesíték a szabad ipart, mit a törvényhozás sem fog megtagadni. A ki tehát a bolt-nyithatást még ma is földesuri jog alapján árendálozni akarja, a vállalkozónak az „engedély“ kinyerésében s tüzletében utját állani akarja, az egyfelől korszerűtlenségének, másfelől pedig annak adja szánandó bizonyítványát: hogy ő nem a „szabad ipar“ és versenynek, következőleg, nem az emberiség közjóllétének, hanem csak egyesek magán érdekének barátja.

Természetes igazság: hogy minél több valamely város vagy helységben az iparüző, annál nagyobb, élénkebb a verseny, annál érezhetőbb a jutányosság, s még ha tán egyforma lenne is köztük az árszabály, akkor is kitűnő a közönség nyeméne; mivel mindenik törekszik, hogy ipar- és árucikké minél tökéletesb legyen, s ki hallotta valaha, hogy ettől egyetlen egy „életre való“ kereskedő félt, vagy éppen megbukott volna!

Jobb árucikkhez és mégis olcsóbban jutni, vagy sokkal drágábban olyat vásárolni, minő egyes kiváltságos kereskedésben találhatók, imél ebben áll a szabad és a megszorított ipar közti nagy különbség, kettő közül tehát könnyű a választás! ugyanazért a „szabad ipar-üzlet“ minél tágasb térre terjesztését kell a nép és emberiség javára, minden igaz embernek éppen úgy, mint az illető hivatalos közegeknek kívánni és elősegíteni.

Mintán a kereskedelmi engedély kinyerhetésének egyik kelleke az, hogy a kebl előjáróság nyilatkozzék arról: szükséges-e a községében több iparüzlet vagy nem? S mintán lehet oly körülmények közt létező község is, melynek sorsa, életmódja, felépítési kegye s eljárásaitól függ, s ezt tudva az előjáróság, nem a közönség általa is jól ismert java és érdeke, hanem az elébe szabott javaslat és utasítás (mely neki parancs) értelme szerint — meglehet — éppen a szükséges ipar-üzlet ellen nyilatkozik; tehát az ily létező körtülményes esetek, kiválólag igénybe veszik a járási hivatalok éber figyelmét, tapintatos eljárását, hogy azoknak véleményezése legyen irányadó arra, hogy annak alapján az illető hatóságok, a közsegeket nyomorgató egyes személyek s más nemű hivataloskodó tekintélyek befolyásától szabadon, egédül a nép és közönség java érdekében, függetlenül és közhasznulag intézkedhessenek az iparüzleti engedély kiszolgáltatásában minden olyaura nézve, ki a különben szükségelt kellekek birtokában van!

Ha valaki kérdené: mi közöm nekem e tárgyhöz? annak egyszer és mindenkorra azt felelném: Én is ember, még pedig az állam súlyos terhét hordozó, családdal bíró és fogyasztó polgár vagyok, s tudom mi szolgál könnyebbségemre. Tehát, jól ismervén a helybeli körülményeket, jogomnak vélem kimondhatni nyilvánosan is, hogy a nép itt nálunk, ha tán nem nyilatkozhatnék is, a szabad ipar-üzlet terjedelmének szükségét (annyival is inkább, mert kevés ideig tapasztaltam) mélyen érzem.

Jelen soraimnak célja semmi más, mint magam és családom könnyebbsége, mivel pedig állásom szerint, egy 758 lelket számító társulat jó vagy balsorsa is közelről érdekel, ennek is lehetőleg javát, könnyebbségét előmozdítani, s főleg, mert egy 2500 lélekből álló egész közönség megérdemli, hogy annak érdekében sőt emeljek; megérdemli, hogy arra, a számtalan szükségek s éppen a jeleni terhes viszonyok idejében, mindenfelől és minden tekintetben komoly figyelem legyen fordítva!

Sebestyén Áron.

Várfalva, oct. 26.

A ki b. Orbán Balázsról — kit a tündér keletnek annyi vidéke üdvözölt, s a ki már classicus kis hazánk váromjain s történelmi helyein keres tudományozomjak lelkeinek tápszer — valaha hallott vagy olvasott: annak elfojthatatlan támadt szívében a vágy: őt látni is. Mert csak az ő becses személyiségének s sok oldalú tapasztalataival párosult nyájasságának szemlélése mondja meg igazán: ki az a „b. Orbán Balázs“? A ki őt — mint bárót —

Ezt valljuk mi is és épp ezért tartottuk szükségesnek e munka rövid ismertetését adni.

Az első hatvan lap hónapokra oszlva a csilagos ég leírását adja, továbbá vadász és ménes naptárt Bérozi K.-tól. Az állatvilág jelenségeit a szerkesztőtől, s Erdőszeti naptárt Erdődi Adoltól, mind e rovatok gazdag tárházat tartalmaznak a gyakorlati megjegyzéseknek s hasznát veheti azoknak a sportmann szintűgy, mint a gazda és természetbarát.

A cikksorozat két, minket Erdélyieket kiválóan érdeklő cikk kezd meg. Elsője ezeknek „Két férfi“ czimű jellemrajz Ujfalvi Sándortól, melyben Erdély eme jeles férfi Wasselényi Miklós és Kendeffi Ádám jellemrajzát adja, kiemelve — erőteljes tollával — eme két uttörő üdvös hatását Erdély akkori fiataiságára. E kitűnően irt cikket a, fájdalom, már néhai szerzőnek, Ujfalvi Sándor élettrajza követi. A szerkesztő emez egész Erdély által becsült jelesünket élettrajzában úgy, mint Sportmann, jó hazafit és gazdát mutatja be. E cikkhez mellékelve van „Ujfalvinak művészileg készült, jól talált arcsképe.“

A madarak kedélyessége Brehm Lajustól. Ez a nagyhirű ornitholog utolsó műve, melyet kevéssel halála előtt irt a gr. Lázár vállalata részére. Alapossággal és sok melegséggel irt cikket, mely egy tekintet enged vetünk a madarak benső életébe.

Vadászati kirándulás nyugati Mexikóba Xántus Jánostól. Eleitől végig vonzóan irt, tanulságos cikk. Szerző élményeit oly elevenen adja elő, Mexikó előttünk kevéssé ismert, állat- és növényvilágát oly élénken ecseteli, hogy majdnem magunk előtt véljük látni a gyorsan változó érdekesnél érdekesebb idegen égali képeket.

A tenger növényvilága dr. Hallierje Ernő jeni tanártól. Szintén eredeti mű, mely sok ismerettel van irva s mégis vonzóan.

Vadkecske vadászat Spanyolbanban dr. Brehm Rajnoldtól (képpel), eme kipu sztu-

fényes banketteknél, ndvarias szalonokban vagy zajos szőareekben keresné, úgy járna, mint az egykori mezei munkás nép, mely az érkező király elibe a városba csúszott, a király pedig a természet szépeit közt — a mezőn tette átvonulását. Báro Orbán is, inkább a kies fektű tájakon, történelmi téreken és az ősi bős sirlalmi s régi várak romjai között látható. Szerencsének tarthatja hát magát az, a ki a sors ily helyen telepített le; mert annak nem kell városról városra zarándokolni, hogy a tudományos honfát lássa, mert eljő hozzá b. Orbán Balázs. Ily szerencsések valánk mi ar.-székiektől, a kik dicőült őseinknek és a rómaiakn poraiban szántunk s természetjűk kenyerünk, azok faragványából építkezünk, s kapánk vagy ekevasunk előtt felfordult pénzdarabjaikat adjuk gyermekeink kezébe játékszerül. Ugyanis f. hó. 6-án alig lépte át mlga Torma K. ur szép Aranyosszéknak határát, s már szerencsések valánk tisztelhetni b. Orbán Balázs ő mgát, a ki is Várfalván, a vendégzereketben kitűnő b. Józseka Pálnál útven fel állponjtát, onnan tett kirándulást a nevezetese helyekre, mindentitt találkozáván nem csak a honfiak, de a valás szolgáinak is mély tisztelével. Adja az ég, hogy b. Orbán Balázs ne lett legyen nálunk utószor!

Küküllőmegye, nov. 6.

Az idén uralkodott szárazság, megyénkben, fájdalom! gyakori tüzeseteket idézett elő. October 6-án Szász-Örményesen vigyázatlanságból eredett tűz útven ki, déltáni egy óra tájt, a támadó szél a szalmatűzet reitendő gyorsasággal szórta szét a község épületei között. Néhány perc alatt 61 család, s annak 269 tagja maradt kenyér és hajlék nélkül. A főkörmányszéki elnök ő mlga hivatalosan értesülvén a tűzvész felől, melynek 3 emberi élet is esett áldozatul, sietett Küküllőmegye főispánjának 2000 frtot azonnali személyes kiosztás végett leküldeni. A főispán ur ő mlga nov. 5-én személyesen kiszállván Örményesre, az illető és szomszéd járásbeli szolgabírák által előlegesen felirtván mindenkinek szenedett kára és családja mekkoraságát, az előjárók, lelkesek, s az egész község jelenlétében, a legnagyobb nyilvánosság mellett, a szerencsétlen károsltak között, azoknak többszörösen kijelentett hálynyilatkozatai kíséretében kiosztotta, tekintettel lévén arra is, hogy a tűzvész által áldozatul esett szerencsétlenek hátra maradt családjai kétszereesen lévén a csapás által sújtoltva, a közgyóradományban nagyobb mértékben részesedjenek.

Ugy emlékeztünk, hogy tán 1864-ben, a vizkárosltak javára magyarhoni testvéreinktől gróf Mikó Imre ő mlga által küldött közgyóradományokból több helyütt községi fiók magtárak alakítottak. Jól ténnek az illető kezelők, ha ezen magtárakra vonatkozó rövid számadásaikat nyilvánosság elébe terjesztenék, azt hisszük a szerkesztő urak hasonló célra mindig örömet megnyitnák hasábjaikat.

September 27-kén reggeli 9 órakor Küküllő-várt tűz útven ki, egy rövid óra alatt 46, többnyire tehető gazda lett a dühögő elem martalékává. A kárt körülbelül 80,000 frtra teszik.

Hasonlólag Ádámoson october 9-én ezen megye volt alkotmányos főjegyzője K. K. gonosz kéz-

lőben levő érdekes állat vadászatmodjával ismert meg.

Körnt a rezgési jelenségek világában Pávai V. Elektől. E jeles szaktudósnak hírnevéhez méltó dolgozat. Vajha minél többen írának nálunk ily természettani cikketek, akkor könnyű lenne e tudományt nálunk is kedvelté tenni.

A szerkesztő a pesti állatkert ismertetését adja tüzetesen s 14 sikerült rajzzal illusztrálva.

Ezt követi: Az állatok alakjának befolyása, azok termelési képessége Kodolányitól. Gyakorlati hasznú cikk, mihez hasonlókat szívesen fognának látni az évkönyv jövő évi folyamában is.

A madárvilágból tekintettel Erdély madaraira Csató Jánostól. Sok előszeretettel s szakismerettel irt cikket, mely azon reményre jogosít, hogy az eddig ismeretlen nevű szerzőről e téren sokat várhatunk.

Az erdő kártékony rovarai 8 képpel, ismét azon gyakorlati hasznú cikkek közé tartozik, melyek azt bizonyítják, hogy a szerkesztő különös gondját arra kívánja fordítani, hogy gyakorlati hasznát is vehessék a gazdák évkönyvének.

A nádaly tenyésztés czimű értekezés röviden előadja, miként lehetne hazánkban a nádaly-kereskedést ismét felvirágoztatni tenyésztés által.

Gazella vadászat Perzsiában (képpel) Vámbéri Ármintól. Élénken irt kis vázlat.

A munka kiállítása díszes, a mellékelt rajztáblák és a szövegbe nyomott fametszetek kitűnők.

Végre meg megjegyezzük, hogy a pesti lapok is általán elismeréssel nyilatkoztak ez évkönyv felől, melynek hosszú életet kívánunk természettudományi irodalmunk érdekében.

— k — a — i.

TÁRCZA.

Természetbarátok és vadászok évkönyve.

(Szerkesztő gróf Lázár Kálmán I. évi folyam hat külön nyomatu képpel és 35 óriás fametszvényvel. Pest. Emich Gusztáv tulajdona. 258 lap. Ára 2 frt.)

Lázár Kálmánnak természettudományi irodalmunk terén egyik érdeme az, hogy ő czélul tűzte ki magának a természetrajzot nálunk meghonosítani, általánosítani. Ő nem riadt vissza a közönytől, melylyel e tudomány iránt nálunk eddig viselkedtek; ő ellesi künn a szabadban a természet nyilatkozatait, s ezeket a nagy közönség izléséhez mért keretbe foglalt képekben tükrözi vissza.

Kitartása valószínűvé teszi a stíkt, sőt azal már is dicsekedhetik. Mikor „Lég urai“ czimű művét Emich kiadta, mily kis kör érdeklődött e munka iránt, s ma már ismeretes az a Királyhágón innen és tul s valószínű, hogy nem sokára annak egy második kiadása fog napvilágot látni. Szerző azonban evvel nem érte be, alig jelent meg éppen említett művének utolsó füzeté, s a már egy más munka írásához fogott, melynek czime „A szabad természet“-ben, s a melyet, mint a „Fővárosi Lapok“-ban olvassuk, már be is fejezett.

Nyugtalan természetnél fogva azonban evvel sem érte be, neki ez nem volt elég, ő czélhoz akar jutni, a természettudományok iránti közönyt nálunk megörni, s hogy ezt tehesse, új, éppen nem egyengetett más utat is nyitott magának, melyen haladva agítálni kíván kedvenc tudománya mellett. Ennek eredménye az általa szerkesztett „Természetbarátok és vadászok évkönyve“, melynek ismertetését adjuk e sorokban.

Ez évkönyvben is jelzett törekvésének nyomaira találunk.

Mi pedig e törekvést örömmel üdvözöljük, mivel nagy szükség van arra nálunk, hol oly kevéssé műveltek a természettudomány, pedig jól mondja a gróf Lázár évkönyvének egyik bírálója, hogy ez korunk uralkodó tudománya, nem csak azért, mert a legszebb, hanem egyszersmind a leghasznosabb. A gyakorlati élet minden ága e forrásból ered és erősödik, s az anyagi jólét és gyarapodás a természettudományi vívmányok eredménye. Neki köszönjük a gazdaság mai fejlettségét, a gyáripart, a kézműzeti terményzés előhaladását, az orvosi tudomány alaposabbá változtatát, a kereskedés világhátrétségét; neki a gözösköt, távirát és a mindennapi élet ezer fejleményét.

Az emberi elme minden időben kutatott. De csodálni való, hogy évezredekig nem maga körül, hanem maga felett kutatott. Az elérhetlen eget tűzte kiefeladatánál (a bölselem és hittan egét) s e miatt elhanyagolta a földet, melyen élt. A középkor hitelvek, melhaphisikái eszmék és bibliai tételek magyarázatán törté fejét. A természettudományt csak a hóbortos alchymia esetleges fölfedezései gyarapították. A természettudomány általánosodása út a demociatához. E tétel igaz, mert főkép a természettudomány terjeszti a felvilágosodást és anyagi jólétét — a két főtényezőt, mely a józan demociatiát képezi. Atárhová tekintünk, látni fogjuk, hogy a hol a természettudományokkal alánosabban foglalkoznak, ott szabadelvűség uralkodik.

Nálunk — sajnos, de igaz — a természettudomány iránti érdeklőség nem ébredt még föl oly mértékben, mint a kor kívánja. Előajátitjuk ugyan a fölfedezések vívmányait s igyekszünk hasznunkra fordítani; de azok belső természete s működésük belső törvényei a nagyobb közönséget nem érdeklik eléggé....

E tudomány népszerűsítése tehát mindenesetre fontos érdek s dícséret illeti mindazokat, kik e téren lépéseket tesznek.

A könyv, melyről szólni akarunk, szintén egy lépés e czél felé.

által felgyújtván, 5000 frtra becsült kárt szenvedett. Vajha kormányzó 8 milga ezekről is kegyesen megemlékezni méltóztatna!

A megyében az idén 12 tüzeset adta elő magát, mely részint vigyázatlanságból, részint gonosz kéz által származott. Ezen gyakori tüzesetek a főispán 6 mgát azon gondolatra hozták, hogy észlesteret volna a megyében minél több tűzoltó fecskendő beszerezni, mi okból a kolozsvári gépészeknél megadtakoltván, egy falura szükségeltető — emberek által is vonható — tűzoltó fecskendő ára 55 frban állított meg, a szolgabíráknak tehát megrendeltetett, hogy jelentsek be, melyik község képes a maga erején basonló tűzi fecskendőt beszerezni, a kisebb vagy szegényebb két szomszéd helységek pedig együtt rendeljenek meg egy fecskendőt. Itt helye volna a tűz elleni biztosítások észlesteretéről egy dícsérő beszédet tartani a népek, de látva pénzbeli kimerültségét, valóban nem lehet kívánni, hogy még a biztosításokra is áldozzon. Áldozna is, de nincs honnan; az adót is a legnagyobb erőfeszítés mellett, csak katonai közbejvetélfolytán fizetheti.

B. Bessenyőben a napokban a mennyire különös, épp oly szerencsétlen eset történt. M. G. ugyanis éjjeli 11 órakor, valami követ ásatván ki, a falu feletti meredek hegyoldalból, egy több mázsás kő a hegyoldalon legurult, s a falu szélén lakó úz. B. A. né asszonya házára oly nagy sebességgel rohant, hogy annak 3 falát bedöntötte, s az egyik fal mellett betegesen fekvő nőcselédet úgy találta, hogy azonnal meghalt. A ház asszonya, a legkevésbé volt elkészülve e borzasztó éji vendég látogatására, kénytelenesen olvasott szobájában, midőn a kő beütve ajtaját, asztalát összezúzta, s a rajta világító gyertyát kioltotta, ájultan rogyott össze. — 033—033—033—033—033—033—033—033—033—033

Égésügyi ügyünk meglehetősen. Cholera-eset a megyében nem fordult elő, mentesen is a gondviselés minket valamely ragálytól, mert nincs kórodánk. De a főispán 6 milga elhatározta, hogy a sebesült harcosok ápolására begyűlt pénz- és gabona-mennyiség, egy a megye székhelyén felállítandó kórház alapján fordíttassék. Mi végre a szolgabíráknak megrendeltetett, új aláírások által ezen alap neveléséhez járni, a tisztség kebeléből bizottmány nevezetett terv és szabályok készítésére, s minden előintézkedés megtételére, hogy ez emberies célokra begyűlt könyöradományok (sajnáljuk, hogy az adakozók neveivel — nem lévén kimutatásunk — nem szolgálhatunk) hasonló tódús közözlésre fordíttassanak. A részletekről később bővebben!

A föld terményei meglehetősen kielégítették a gazda várakozását, csak hogy a tisztalúza között sok üszök termett. Borunk meglehetősen mennyiségben és minőségben van. A must közép ára 1 fit. Van is ám dolga az adó behajtó bizottmányoknak, kiknek egy lászik jelszavuk: „most vagy soha!” r. l.

Különfélek.

Ö Felsőge utazásáról írják, hogy különösen megragadó mozzanatot nyújtott a Felsőgec időzése a chlumi magaslaton, honnan az egész csatát láthatni. A császár először is a magaslaton levő, az ágyugolyók által nagyon átflyngatott kis templomot tekint meg, s aztán a templom melletti sarkot, hol néhány perczig időzött a küngiggrázi csatában elhunott gróf Grünne Ferdinánd es. kir. ezredes sírhalmánál. Szürke-zöldes márványból készült emléki jelöli az ezredes sírját, s egy szép immortell-koszorú, mint az ezredes családja megemlékezésének jele, ékíti a sírkövet halottak napján. A császárt láthatólag megindulás fogta el. Innen tovább meue, megtekinté az egész csatát s a többi között Petschacher vezérőrnagy és Hiller porosz tábornok sírjait. A helység bírája is kísérté Ö Felsőget s több felvilágosítással szolgált a csata részleteiről.

Prágából jelentik, hogy Palmer kapitány elutazott. A felségstírtási per előnyomozásai véget értek, több tanú eskü letétele mellett kihallgattak. Az államügyészség rágalmazás vádjá alatt perbe fogta azon lapokat, melyekben Palmer ellen sértések foglaltak.

(Neerológ.) Szentes Károli fia, megyei altágyész Filep Elekkel, menyével Csegeri Ilkával és unokájával Aladárral melyen megrázott kebellet jelentik szeretett férjének, atyjoknak és nagyatyjoknak, es. kir. államszámvevősegi számíztst Remétei Filep Györgynek f. hó 5-kén d. n. 2 órakor néhány órai rosszullét után életkora 62-dik évében történt kimúlt. Az idvzült földi részei f. hó 7-kén délelőtt 11 órakor fognak a római katolikusok sírkertjébe örök nyugalomra elhelyeztetni, lelke üdvéért pedig az engesztelő szent mise-áldozat f. hó 9-kén reggeli 10 órakor fog a piaci nagy szentegyházban az örökké élő istennek bemutatni. Béke poraira! Nagy-Szeben, november 6-kán, 1866.

Egy lengyel lapnak írják Bukurestből: A Bécsben (nálunk is) ismert Suhr-féle műlovar-társaság — 60 egyén 75 lóval — gözbajon Konstantinápolyba akarván átmenni, elűlyedt. Az említett lap szerint, a catastrofát Várnából látták. Suhr az idén üldözi a szerencsétlenség. (Tavaly sem volt Fortunának kegyeltje); Belgrádban nagy vesztesé-

geket szenvedett, Bukurestben néje choleraában halt meg, és végre maga is elpusztul.

„Egy kis zavargás” cím alatt a „M. V.” közvetkezéket közli H. M. Vársárhelyről: Nem csak Vársárhelyen, de az egész megyében ismerik Kérdő Márton urat, kiről azt mondják, hogy 1848—49 óta bankót nem vett a kezébe, hanem mai napig is folyvást ezüstpénzzel fizet, a mit aztán fiával mindig visszaváltat. Sok furcsaságot követett el az öreg ur 17 év óta, a miért sokan azt hiszik felőle, hogy... no de ki tudja. — Annyi bizonyos, hogy a 17 évi állapotokba mind a mai napig bele nem tudott okulni; bizonyosága ennek azon néposódulás, mely mindenszentek napján Vársárhelyen 6 általa jött létre. Ő ugyanis, mint mondják, néhány héttel ezelőtt elment egy ottani tisztviselőhöz s valami 600 névvel ellátott papírokat mutatván fel neki, azok nevében jelenté azon kívánságát, hogy az illető, ősi szokás szerint, mindenszentek napján hivatalosra a népet tanácsválasztásra. A felsőlított legjobbnak látta tréfásan venni a dolgot s szép módjával lerázta nyakáról a „vastag nyakú” öreget. Elkövetkezett azonban mindenszentek napja, a melyen több száz emberből álló néptömeg, K. M. uram szónoklataitól fölhevülve kijelenté, hogy ősi szokás szerint mai napon tanácsot akarnak választani. Szép szóval akarták őket csillapítani, de nem igen ment, míg aztán néhány esendőt hivatnak némi rendet csinálni. — Ezek közül egynek a fejét beütiék, egy másikat szintén megsebesítettek, a többi aztán megszaladt. Szerencsére több baj ezen kívül nem történt. Kérdő urat persze most már majd kérdőre veszik.

„Hungaria” tudósítása szerint az 53-ik számú vasúti tehervonatot Kis-Telek közelében a múlt héten, hétfőn, kirabolták. Az erőlyes nyomozás foly.

Nov. 1-jéről írják Varsóból, hogy a chalmi megye püspöki helytartója, Kalinski, kit az orosz kormány Wiakába hurcoltatott, odaérkezte után csakhamar szélbűdös következtében meghalálozott. Az elhunyt 68 éves volt.

(*) Nemzeti színház. November 8-kán „Gautier Margit.” A czimszerepben Szépne, Mátrai Laura asszony szokott jó felfogással játszott. Sajnáltuk, hogy az általa aratott sikert a mellék szereplők nagymértékben csökkentették. Balla (Armánd) folytonosan régi hibájában szenved, patbosától — mely lenyűgözi játékát — nem bír menekülni, szerepét hatás nélkül adta s e szép szerep valódi színvonaláig nem bír fölemelkedni. Duval Vasvári Kovács adta, meg pedig úgy, hogy okvetlen meg kell kérdeznünk, miért vették ki e szerepet a Gyulai kezéből, ki azt mindig nagy sikerrel játszta? Az igazgatóságnak a többek között az a nagy szerencsétlensége van, hogy az erőket nem használtatja érdemük szerint a maguk helyén. Gyulait többször láttuk már háttérbe szorítottatni, még pedig olyan erőként, kik távrolról sem versenyezhetnek vele. Kovácsnak lehetnek jó szerepei, de hogy Duval bizonyosan nem tartozik ezek közé, arról jót állunk. Girai grófot Drágus jó felfogás, s a legapróbb részletekig kitűnőleg szemlészíté. Ime a legkisebb szerep is, ha jó kézben van, szépen kiválik. Az a fanyar arc, az a száraz hideg udvariasság, midőn kölcsönözni akar Margitnak, s később a feletti öröme, hogy néhány ezer frankját egy jó időben érkezett levél megmenté, mind szépen sikerül.

November 9-kén „A rosszul örzött leányok.”

November 10-kén „Tronbadour.” Kovács Kálmán, Széphegyi Teréz és Weisz Johanna első feltepték. A második operai előadás, melyet eddigelő láttunk, azonban a véletlen ezt is megzavarta. A czimszerepben Kovács Kálmán éppen a darab kezdete előtt váratlanul úgy berekedt, hogy az első két felvonás sikere az ő részére teljesen elveszett, elannyira, hogy szerepét a harmadik felvonásban már Fekete vette át. Minden tekintetben kellemetlen eset; azonban semmiesetre sem olyan, hogy Kovács Kálmán, mint hős tenor felett, ítéletet lehetne mondani. Reméljük, az igazgató Kovácsnak minél előbb alkalmat fog nyújtani, hogy e véletlen csorbát helyreállítsa s meggyőzze a közönséget, hogy sokkal több művészi ambíciója van, sem hogy haug nélkül szerződjék színházunkhoz. Részünkről felfüggesztük ítéletünket, még pedig azon jó remény fejében, hogy a második föllépte után teljes elismeréssel szólatunk majd felőle, annyival is inkább, mert a pesti lapok egy időben igen ajánlólag nyilatkoztak felőle. Fekete kielégítőleg működött. Leonorát Széphegyi Teréz igen csinosan és hatással énekelte. Színházunkra nézve öt teljes joggal nyereeménynek mondhatjuk. Hangja kellemes, csengő, s mint szinpadí alak igen csinos. Közönségünk teljes méltánnyal fogadta, s sok buzditó tapost és éljenzést nyert. Weisz Johanna (Azucena) úgy látszik, routinnal énekel; ezáltal azonban a sokszorososan összehágo szerencsétlen körülmények játéka sikeréből sokat vontak el. Alkalmilag több határozottsággal szólatunk tehetségéről. Heks szintén rekedt volt; s játéka annál visszatetszőbb volt, mert szerepe szövegét nem tudva, csak dunyogással marjurozta, majd német szöveggel tett kísérletet, melyet a közönség általános roszalással fogadott. Színházunknak más alkalommal is voltak idegen ajkú tagjai, de mindig vettek magoknak annyi fáradságot, hogy betanulták a ma-

gyar szöveget, s így ezt jogosan lehet követelni Heks urtól is. A nőikar s főként a gyönyörű egyházi női karének éppen nem sikerlt, győnye volt pár helyt. Közönség szép számmal.

Politikai hírek

Austria. A „Presse” közvetkezé czélzatos közleményt tartalmazza, melyet a Szász Landtől irtak neki november 4-ről: „A gonosz tettnek álka, hogy mindig gonoszat szül — ezen mondat most njobl igazolja magát, ha azon következményeket tartjuk szemünk előtt, melyek Lengyelország feldarabolásából erednek. Lengyelországnak helyreállásában régi határai közt mai napság itt senki sem hiszi, sőt ellenkezőleg, a forog fenn, hogy a lengyel nemzetiség utolsó maradványai kiirtásának, legalább mi Posen tartományt és a királyságot illeti. Poroszország és Oroszország ebben kezet fognak és azon engedményeknek, melyeknek részeseivé az austriai lengyelek legújában lettek, Berlinben majdnem szint oly mértékben kellemetlen hatása volt, mint Sz. Pétervárt. A protestantismus (nie-mecka wiara!) és a németiség nyugatról előnyomulva, a keletről jövő schisma és oroszás a lengyelek és a katolicismus sirja fölött nyitjánának egymásnak kezét, ez a programnak egyik fele; a másik fele pedig Gallicziának „visszaszerzése” Oroszország részére, mely köztdomásulag azon alapból indul ki, hogy a töle a lengyelek által elidegenített nyugati tartományokat ismét egészen oroszositania kell Galliczia, legalább keleti része, moszkvai fogalmak szerint, Kis Oroszországnak függeléke.

„Austria a sz. pétervári és berlini kabinetek magasrúptl terveinek határozottan úját állja, s a kimutatott szándok megoldása csak egyesült erejük által volna végrehajtható. A levegő nem egészen tiszta és a porosz-orosz szövetség Austria ellen, úgy számolnak — talán egy csapással megoldaná a keleti, délnyugati német, és ha lehetséges, még egyéb más kérdéseket is. Ez volna a drámának második felvonása, melynek elseje Königrátnél játszottat.”

Franciaország. Páris, nov. 4. A „Köln. Ztg.”-nak írják: „Annyit már tudunk, hogy idáig három rendszer van, melytől az olasz kormány nem vonakodik. Az egyik Rómát szabad városnak akarná tenni, mely felett a pápa korlátlanul uralkodik. A másik olyforma helyzetet akarna adni a szent széknak Olaszországban, minőre Szászország hivatik az északi német szövetségben Poroszország irányában. A harmadik látszólag legtovább megy, de e pillanatban legközelebb van, ez a pápának teljes főri hatalmat hagyna a Rómából nyert orosz-lánrészen, melyhez a szabad világgal közlekedés végett tódűköppen egy tartományrészt adnának a tengeri Palokikötőben — nem Civita-Vecchiában. A szent atya, midőn ez eszmét először ballotta felmutatni a Vatikánban, felkiáltott: „Engem egy szelenezésbe akarnak zárai?” — Az itteni pápai követség reményli, hogy Cucheval-Clarigny tollát a „la Presse”-ben nem sokára mozgásba hozhatja egy második cikk megírására, az előbbivel egyenlő cél végett, t. i. hogy Franciaország féltékenységet felzaklassa Oroszország ellen. — A Chassepot-féle fegyvernek jelenleg hatalmas vetélytársa keletkezett; ez a Grelot féle fegyver, mely csak félnyi költségre kerül, és a régi fegyverekből könnyen átalakítható. Ezzel is lesz dolga a katonai bizott-ságnak. Különb az azt hiszik, hogy a hadseregek ujoszervezését a magentai herczeg által kidolgozott s a császár által megvizsgált és módosított terv alapján 6 fogja elhatározni, miszerint az összes szolgálatidő tíz év, a szolgálatidőtel három év. — Odo Russel itt van és Rómába szándékozik utazni. Ő azon utasítást kapta, hogy semmit se tegyen a mondjon, mi a pápát, menekülési tervében megerősítene, s ne adjon rendelkezése alá hajót. Napoleon herczeg holoap vagy holnapután vissza jön Párisba.”

Ugyan a „Köln. Ztg.” más levelezője írja: „Azon megbízható tudósítást kaptam, hogy a Cucheval-Clarigny-féle a „Presse”-nek sokat tárgyalt cikke, mely az állítólagos porosz-orosz szövetség léteiről szól, nem sugalmaztatott mástól, mint a pápai nunciaturától, mely a benne felhasználott összes diplomatiai anyagot a „Pr.” főszerkesztőjének rendelkezésére bocsátotta! Ha a kérdéssé cikk kulcsa megvan, akkor a fondorlat könnyen észrevehető; minthogy a sz. szék viszonya a szent-pétervári kabinethez oly nemű, hogy fölfoghatni azon érdeket, melyet Róma követ, hogy Sándor czárnak a féltékenységet tett Párisban kellemetlenséget okozzon. A szerep, mely a protestans Poroszországnak jutott, semmiesetre sem volna egy „jeune premier” szerepe.”

A „Memorial Dipl.” szerint a francia kormány Magyarországnak sok pénzt hoz a lakosság közt forgalomba, minthogy itt jelentékeny lovasárlásokat eszközöltet, hogy lovasságát gyorsan lovakkal ellássa.

Az „Allg. Ztg.” mondja: „A porosz B. épp oly tulzott igyekezettel hazudtolja meg a porosz-orosz szövetségre vonatkozó állítást, mint minő tulzott maga a Cucheval-Clarigny-féle meghazudtolta cikke. Girardin E., ki az oroszokkal és poroszokkal tud alkura lépni és az ő üzeletársait ismerni

szokta, ezen állítólagos tényt azon irányra vezeti vissza, melynek előbb-utóbb valószínű kell. Ő úgy véli: Franciaország egy: minden oroszok és minden németek coalitójával nem mérközbethik a nincs mást mint tenne, mint meggyengült hatalmát szintén a szabadság által állítani helyre. Ezen tüzásra is csak vállat kell vorinunk; és állítanunk, hogy a Bismarck-féle ügynők az orosz szövetség remakájával egy francia államférfit sem a legkevésbé képesek megjesztetni a népet.”

A „Moniteur de L'Armée” a Franciaországban megállapított hadseregszervezetet teszi közzé, mely szerint nem csak a tartalék, hanem a sorkatonaság is megerősítették és a hadsereg-költség fel-emeltetik. Eből látható, hogy nem reformról van szó, mely csak bizonyos idő után vergődhetnék jelentőségre, hanem oly szervezkedésről, mely lehetőleg gyorsan volna értékesítendő. Párisból azt írják, hogy a bizottság kizárólag a lovasság szervezkedésével foglalkozik, s jövőre a könnyű lovasság tulsulyal volna a hadseregben.

Az „A. Allg. Ztg.”-nak írják: „A porosz követség és nem a francia külügyi ministerium vagy a sajtóhatóság hazudtolja meg az orosz-porosz szövetségről szóló híreket. A külügyi hivatalban és az udvarnál nem vonják kétségbe, hogy ilyen szövetség keletkezében van, habár még most nem is bevégzett tény. Oroszország azonban, úgy látszik, az alkalmas időt akarja választani. Az Oroszországban elrendelt njuncozás iránt a Tuillériák kabinetje tisztában van. Erről is még csak tegnap este értesült. — Ricasoli br. komolyan vissza akar lépni, mi által a Tuillériák kabinetjének a római kérdés megkönnyebbítetik. Ez inkább, mint valaha, nem akarja a katolikus érteket sértetni, mert inkább, mint valaha, tekintetbe veszi — a belgumi katolikusokat.”

Olaszország. A „Köln. Ztg.”-ban olvassuk: „A szavazateredmény m. hó 27-kén kiállított ki a Doge palotában. Másnap vallási ünnepély, ünnepélyes Tedeum a Markus-templomban. A patriarcha ezen fellépése a néppel lett kibékülésére, melyet a hatóságok ügyesen előkészítettek, reá nyomta a pecsétet. A velenceiek is örömet lemondtak minden versengésről, kivált midőn a Tedeum alatt azon hir tejtett el, hogy a bibornok a nép előtt gyűlöletessé lett érseki helytartót elmozdította. A kibékülés tehát teljes volt, az egyháznagy áldását adta a népre, mely éppen oly barátságos volt most, mint ellenszenves előzőt, s most ismét zászló lobog az egyháznagy palotáján. Remélhető, hogy a jó egyetértés tartós leand. Veronában sokat beszélnek Bosi jezsuita elfogatásáról, ki, mint a házmozgásnál talált utlevekéből látszik, az osztrák politikával egyetértve három minőségben utazott: mint pap, mint kereskedő és mint művész.”

Az „A. Z.”-nak írják: „Sok beszédre adott okot a következő esemény Floreaczen: Nyílt titok, hogy itt a görögök számára toborzások történnek; sok garbaldista s hibetölög a magyar legiok tagjainak nagyrésze felcsap. A rendőség üldözi a toborzókat, s így a florenzi főnök megengedte, hogy Kav. Mano görög főkonsul házában motozás tétessék.”

Maltából írják: Az olasz lapok el akarják hitetni, hogy a sziciliái felkelősegek csupa rabló és a clerus által felizgatott legaljabb neptömegből állott, a nélkül, hogy tekintélyes vezére is volna; pedig ez nem éppen így van. A forradalmi bizottmány tizenegy főnemeseből állott, kik közt hat kerczeg, két báró és egy egyháznagy volt. Előbük Linguaglossa herczeg volt, egyik leggazdagabb földbirtokos egész Sziciliában. A felkelők nem verettek meg, hanem a sziget belsőjébe vonulva omlotak szét.

Róma, nov. 9. Az olasz kormány az egyházi államok határán 60,000 katonát összpontosít, a cselekvési párt betálatni fellépésének megállítására végett. A római rendőség egy fegyverküldeményt fogott el. Róma általános lefegyverzése állítólag nem sokára bekövetkezend.

Spanyolország. Az „Avenir National” a spanyolországi állapotok igen komoly képét tárja fel, melynek érdekes részét az képezi, melyben előadja, hogy „Narvaez tbnagy már nem indit, hanem inditattik, hogy őt, a foreactionariust az udvari reactio már maga mögött visszahagyta. A Menesses Claret-Viluma triumviratus, mint „forradalmár”, mint „demagog”-gal bánnak vele, ha nem teljesíti akaratjukat; így nemcsak kényszerítve érzi magát, a municipiumok és a tartományi képvislet elleni államcsinyhez kezét nyújtani, hanem a közoktatási ügy reformjában oly rendeleteket is közre bocsátani, melyek az iskolákat teljesen a papság kezébe adják. Narvaez — mondja az „Avenir” — két hónap óta üzi a reactiót a régi, lassan működő eszközökkel, az ostromállapottal, a lapok elnyomásával és az elszállítással. A camarilla evvel nem éri be; három vezérőrnagy: Claret pater, a királynő gyontatóatyjának, Menezes, a király kedvenczének, Patrocino és Viluma közbenjárása folytán Narvaez azon alternatívába jutott, hogy vagy beadja elbocsátatását, vagy szintén elfogadja a következő programot: A képviselőkamara feloszlatása, az alkotmány reformja, a dictatori hatalom megszabbitása határozatlan időre, az ostromállapot fenn-tartása, a hadsereg feletti örökös és egyidejűleg annak megszaporítása, ugyesintén a még el nem adott papi jóságok visszaszolgáltatása az egyház-

nak. Bár mire is bátorozza magát Narvaez, 8 ingadozott és elveszett. A jörendőbeli miniszterelnök Viluma, az egykori spanyol követ a párisi udvarnál: társaiul ki vannak jelölve: sőgóra Pezuela a közoktatásra, Calonge a hadügyre, Arrizuela az igazságügyre és Nocedal a belügyre. A clericalis párt ragadja ismét magához a gyepőt. Már nincs többé arról szó, hogy a reactio tételesség mellett a szabadelvű eszmék ellen, hanem, hogy II. Fülöp abszolút rendszerre állítsák ismét helyre.

Oct. 31-kén Izabella királynő a királyi színházba ment, hol Verdi „Forza del Destino” operáját adták elő. A királynő az üszegült közönség által macskazenével üdvözöltetett, és 8 kénytelenítve volt a színházat elhagyni. Ez rossz jel. A kortes felosztását várják és Valencia hg állítólag mindent megígért tenni, mit a camarilla tőle kíván.

Svéd- és Norvégországról. Stockholm, nov. 4. Az „Aftonbladet” szemléjében utjabban viszszatér a stocholmi kabinetnek a politikai szükségesség által kijelölt jövő magatartására: „A skandináv pártnak óhajtott programja csak következő lehet: 1) Észak-Schleswig visszaengedése Dánia részére; 2) egy politikai és katonai szövetség a három skandináv birodalom közt, azonban mindkét dynastia biztosítása mellett; 3) közös rendszer a külügyi politikára és a védelemre; végül 4) szíves egyetértés Észak-Németországgal Oroszország elleni közös védelem miatt.” Hasonló programot állít fel a Christianiában megjelenő hasonló című lap, Svédországnak skandináv-ellenes külügyi ellenében azonban más álláspontot foglalnak el. Ezek most azon okból vannak ellene, hogy Svédország Észak-Németországhoz közeledjék, mert alapföltételül elkerülhetlennek tartják a skandináv szövetséget, és ennek folytán az egyesült királyságok gazdasági fejlődését sújtó Oroszországgal való összeköttetést féltilk.

Oroszországról. A „Mosk. Vjedy” az orosz porosz szövetségről írja: „Életrévaló politika, úgy mond az orosz közönség — a dolgok időnkénti helyzete szerint irányozza magát. Mi tegnap jó volt, az ma rossz lehet. Oroszország érdekei, — ez évben változások állván be sok kérdésben, — most más politikát kívánnak mint 1—2 év előtt. Ez év eseményei Ausztria és Franciaország közt a közeledést utják egyengették és mintán Poroszország a mai helyzeténél fogva nem lehet a hangversenyben azon hatalom közt a harmadik, így a Porosz- és Oroszország közti közeledés van kitérőben. Hová fog fejlődni ezen közeledés, még nem mondható meg. Annyi bizonyos, hogy az események folyamata oly érdekeket idézett elő, melyek a jelen pillanatban mindkét hatalmat hajlandóvá teszik szövetségre, és épp úgy bizonyos, hogy Poroszország részéről ez értelemben tettett nyilatkozások. Poroszországnak Keleten nincs különös érdeke, így tehát Oroszországgal egyetértve a kérdést illetőleg oly magatartást követhet, mely azon nyereségnek megfelelő, melyet tőlünk, közreműködésünk által más pontokon, hová érdekei vonzzák, remélhetne. A nélkül, hogy a keleti ügyekben közvetlenül érdekelve lenne, Poroszországnak, mint nagyhatalomnak legalább közvetlenül kell részt vennie a keleti kérdésnek netán felmerülő megoldásában. Beutnak kinevezése osztrák külügyi miniszternek azt mutatja, hogy Ausztria mindinkább Franciaországhoz közeledik, s e ténynek természetes korollariuma szükségképp: hogy Poroszországnak a jelen pillanatban mindinkább Oroszországhoz kell közelednie.”

Ujabb. Berlin, nov. 9. A „Nordd. Allg. Ztg” írja: Mintán a törvény az északnémet parlamentbe eszközözendő választásokat illetőleg a porosz

törvénygyűjteményben közzétett, csak azoknak a bekelezett tartományokba behozatala van hátra. Az erre vonatkozó legfelsőbb rendelet a bekelezett tartományok és az Elbe-berczségei részére valószínűleg együtt fognak kiadatni. Lauenburg részére külön törvényhozási végzés szükséges a rendek beleegyezésével.

— Páris, nov. 9. A „Moniteur” meghazudtolja azon tudósítást, mely szerint Franciaország Koreának hadat üzent volna. A kormány az ottan felmerült események felől eddig még csak kevésé van értesítve, s csupán Roze tengerenagyt küldött el, hogy a koreai partokat szemügyre vegye s a valódi tényállásról értesülést szerezzen.

— A touloni páncélos hajóraj parancsot kapott, e hó 28 kán elindulni. Mint állítják, ezen hajóknak rendeltetése a Rómában levő francia csapatokat hazaszállítani.

— A candiai török-egyiptomi táborban állítólag a hagymáz uralkodik. A felkelők Sphakiánál legyőztek. A francia hajóraj parancsnoka a felkelők feliratát nem is akarta elfogadni, kijelentvén, hogy kormányától parancsa van, nem csak érdeket nem tanusítani a felkelés iránt, hanem a törököknek erkölcsi támogatást nyújtani.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

November 10-én: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 66.50. 5%. Metalliques 100 frt 59.65.—Bank-részvény 718.—. Hitelintézeti részvény 200 forint 151.20. London 10 ft. 100 frt 23 1/2, kr 128.25.—. Ezüst 127.—. Cs. kir. arany 6.10 1/2. 1860. kölcsön 79.85.

Novemb. 8-kán: Földtehermentési kötvény magyarországi 71.—. Erdélyi 66.50.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Piaci árak:

Nagy-Váradi,	oct.	30.
Beszterce,	„	21.
Brassó,	sept.	30.
Décs,	oct.	31.
Károlyfehérvár,	oct.	12.
Maros-Vásárhely,	nov.	1.
Nagy-Enyed,	„	1.
Szamosújvár,	oct.	29.
Szászváros,	„	20.
Szász-Régen,	„	25.
Szeben,	sept.	14.
Sz. Udvarhely,	oct.	16.
Torda,	„	27.

Alsó ausztriai mérő:

Tiszta-buza.	Elegy-buza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Török-buza.	Marhabusz.
krajczárokbán.						
450	350	330	220	180	310	16
320	210	200	000	110	220	10
412	326	286—274	226—208	100—96	430	12
320—280	260—220	215—190	—	120—100	220—210	10
428—418	330—320	320—310	—	160—160	360—354	10
300—296	220—215	240—230	—	130	265	9
373—330	330—290	260—220	—	140—120	240—220	10
340—240	280—220	240—220	—	160—140	260—260	10
400—390	320—310	270—260	—	142—138	210—200	10
320—280	210—200	190—180	165—160	100—90	190—180	10
400—347	333—280	280—267	253—000	147—120	400—373	12
400—400	310—310	320—320	—	100—100	350	9
320—392	266—240	226—220	186—180	132—130	226—220	10

HIVATALOS.

Sz. 3827. 1866. polg.

(372)

(3—3)

Hirdetmény.

Ns Marosszéki id. törvényszéke ezennel közbiré teszi, miszerint néhai gr. Lázár Mór megyesfalvi földbirtokos örökösének kérése következtében, mai napról és jelen sz. alatt kelt végzés által emilitt gr. Lázár Mór hagyatékához tartozó összes ingó és azon ingatlan vagyonok felett, melyek az 1853. évi július 18 kán kelt csöndrend hatálya alatt lévő országokban vannak, a csöndeljárás alkalmazása elrendeltetett, pertügyelőül ideiglenesen helyt lakó orsz. ügyvéd, Lázár Ádám, és helyettesül országos ügyvéd, Szentmiklósy Károly, ideiglenesen, tömeg kezelőül pedig helyt lakó, Simon Lajos nevezetett ki.

Mi is mindazoknak, kik gr. Lázár Mór hagyatékát ellen, bármilyen jogezimen valami igényt vélnék érvényesíthetni, azon hozzáadással adatik ezennel tudokra, hogy ezen igényeiket a pertügyelő ellen intézendő kereset alakjában 1867. február 15-ig oly bizonyosan jelentésük be, mivel ellenkező esetben bármilyen tulajdonosi, zálog, vagy elsőbbségi jogon alapult is legyen igényök, a csöndtárgyalásból ki fognak rekesztetni, s elvesztendik minden követelési jogait a csöndtömeg ellen.

Egyesrind felszólítottak a hitelezők, hogy a közadós örökössei által kérelmezett vagyon átengedési jog előny fölötti tárgyalásra, a tömeggondnok és bitelezői választmány megválasztására 1867. mártius 19-kén d. e. 9. órakor ezen törvényszéknél jelenjenek meg, a meg nem egyezők irányában határozat csak is a büntető eljárás bevégezése után hozathatván, s hogy nevezett naponi választás a csönd-eljárás 44. §-sa alapján fog történni.

Ns Marosszéki id. törvényszékének M.-Vásárhelytől 1866. november 2-kán tartott üléséből.

4429. 1866.

(370)

(3—3)

Hirdetmény.

Marosvásárhely sz. kir. város közsege ezennel közbiré teszi, miként ezen folyó év december hó 17-dik napján a tanácsbáz nagy terében, délelőtt 10 órakor nyilvános árverezés útján, jövő 1867 dik év Január 1-ső napjától kezdve az 1871-dik évi december utolsó napjáig terjedő időre, haszonbérbe adja a személtámvélteli-jogot;—mirel válnak kívánók előlegesen értesítenek, miként kötelesek az árverezés előtt 200 o. é. frt. bántpénzt az árverező bizottmány kezei közé leténni, e felett az idegenek erkölcsi magukviselőiről hiteles bizonyítványt, s közösen a helybeliekkel még az árverezés megkezdése előtt a haszonbéri összeg biztosítását jelző 1500 o. é. frtot felérő, törvényesen megbecsült, minden teher nélküli tűzmentes fekvő helyi birtok tulajdonosságát okmányilag törvényesen kimutatni;—s az árverezés bevégeztével ha haszonbérletnek esmerend, azt saját költségén betábláztatni, vagy szelvényvel ellátott államkötelezvényben fektetett, de börzei árban elfogadandó töképezőben; vagy végre készpénzben—mirel azonban kamat a városi közönség által nem fog fizetett.

Az árverezés bevégeztével haszonbérletnek esmerend, bétett bántpénze a majorsági pénztárban szerződvény értelmében visszamarad, más árverezők azonban bántpénzüket az árverezés bevégeztével azonnal visszavendik.

Az árverezés egyéb pontjait egész terjedelmükben, vállalkozni kívánók a tanácsbáz nagy terében előlegesen is megtekinthetik.

Az árverezés nyilvános lévén, semminemű írásbeli ajánlat (Offert) el nem fogadtatik.

M.-Vásárhely sz. kir. város tanácsának 1866-ban october 31-kén tartott üléséből. Szarvadi, s. k. jegyző.

NEM HIVATALOS.

(288)

19/11

(11—12)

Ditmár R. Bécsben.

Europának legnagyobb Petroleum és Moderateur LÁMPA-RAKTÁRA.

Daczára a magas ágonak az árak nincsenek fölemelve.

A Moderateur és Petroleum lámpák nem csak tartósság és olcsóságuk, de rendkívül csinos formájuk által is kitűnnek.

Mindenféle lámpa üvegtermékek mér-sékelt áron kapnak.

Pesti raktárom készítményeimet gyári áron adja szintén, csupán a vitelbér van reá számítva.

Karácsonyi ajándéknak alkalmas!

(377) Nélkülözhetlen a tisztelt nő világnak! (2—24)

Uj angol szabadékozott kézi varrógépek.

Ára: készülékkel 40 frt, berendezett borszekrényvel 50 frt.

Alólított gyári raktár batorodik a tisztelt nő-közönséget az ő szabadékozott, magában Angol- és Franciaországban általánosan megkedvelt „új”-angol szabadékozott—kézi varrógépeire” figyelmeztetni. E gépek egy a legszebb tűző mint láncszemölést jól és kártalan varrják, beszegő és egyéb készülékekkel vannak ellátva, minden varromunkára, sőt magára a legfinomabb tűzésekre használhatók, és Ausztriában, valamint Magyarországon, dísekedés nélkül, elismert használhatósága és díszes, csinos kiállításánál fogva magában a legmagas női körökben is felvételre érdemesített.

Egy ilyen gép ő csász. fensége Gizella főhercegnő birtokában is van, és az utolsó gazdasági kiállításán e gép nagy jutalomért kapott.

Elfogadok 5 évi teljes jótállást gépeimre nézve, és kívánatra kész vagyok nemesei és polgári háztól kapott bizonyítványokat elküldeni, melyek évek óta gépeimet a legnagyobb megelégedéssel használják és valódi használhatóságáról a legjobb fogják mondani. Még csak azt említem meg, hogy ezen kis csinos gépeket minden aztalhoz csavarhatni és a fentebbi szekrényben kényelmesen utazásra is elvihetni.

Gyári raktár: KAUSCH H.-nál, Bécsben, Wieden, Kettenbrückgasse Nr. 1.

Viéki megrendelések a pénz beküldése vagy utánvétellel azonnal és pontosan teljesítenek.

Megjelent

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt s általa minden könyvárusnál kapható:

GÁSPÁR JÁNOS és KOVÁCSI ANTAL

MAGYAR OLVASÓ-KÖNYV

TANODÁK ÉS MAGYAR-NOVENDÉKEK HASZNÁLATÁRA.

Második folyam II-dik kötet.

A gymnasiumok III-dik és IV-dik s a reál-tanodák megfelelő párhuzamos osztályai számára.

21 tömött 8-rét ív; ára: füzve 1 fr. kem. köt. 1 fr. 20 kr.

Tartalma: 13 szép leírás, festés; 14 mese, példázat; 8 rege, monda, regedel; 11 próza és költői beszély; 9 jellemkép, rajz; 14 történelmi czikk; 13 természetrajzi kép; 5 természettani; 15 földrajzi és úti kép; 10 jellemző leírás az ember és népek életéből; 16 oktató és eszméltető czikk; 26 lajos költemény (dal, oda, ének); 9 végyes költemény (gnomák, epigrammok).

EGY NÉZET A MEGYEIÜLÉS UJABB SZERVEZETÉRŐL.

Irta Dózsa Dániel. Ára 30 kr.

KOLOZSVÁRI NAGY NAPTÁR

1867-dik évre.

Szerkesztette K. Papp Miklós. III-dik évfolyam.

Mellékletül Haynald Lajos, P. Szakácsi Vitus, Horváth Mihály arcképek, és Doré Gusztáv „Vízözön” című remek genre-képe rész-metszetben.

Ára 1 frt. Postán küldve 1 frt 10 kr.

A tudalom kérdése.

Beköszöntő beszéd, melylyel az erdélyi ev. reformatusok m.-vásárhelyi főiskolájánál philosophiai tanszékét 1866 szeptember 5-kén elfoglalta Szász Béla, tanár. Ára 30 krajczár.

Ugyan csak Stein Jánosnál kapható:

Gombostű-naptár, hölgyek számára, 1867-re. Szerkeszté: Hajnalka, egy aczélmetszettel, csinos aranykötésben 1 frt 50.

Aurora, Album-naptár 1867-re, a magyar hölgyek számára. Szerkesztik: Áldor Imre és Zilahy Imre. Ára füzve 1 frt.

Godolányi A. Gazdasági zseb-naptár 1867-re, minden óra külön napló-füzettel. Ára 1 frt 80 kr.

Kassay A. Ügyvédek-naptára 1867-ik évre. Ára kötve 1 frt 20 kr.

REICHERG LÖRINCZ

ESZTERÁS KOLOZSVÁRT

(Főpacz br. Wessényi Ferenc házban.)

AJÁNLJA

EZÜST, ARANY, ÉKSZERKEKBŐL ÁLLÓ RAKTÁRÁT

a legújanyosb árak és a legpontosabb szolgáltatási biztosítás mellett.

Vesz és becseserel

minden e szakmába tartozó czikkeket a legjobb árért.

Tordán a Magyar korona

czimű vendéglőt és szállodát átvéven, van szerencsém a t. cz. közönségnek csinosan berendezett szobáimat ajánlani, s egyszersmind biztosítani, hogy izletes ételkről és italokról jutányos ár s pontos szolgálat mellett fogok gondoskodni.

Torda, nov. 10. 1866

SZATHMÁRI GYÖRGY, vendéglős.

Ujjonan nyitott vendéglő.

Alólított tisztelettel tudatja, hogy a REDOUTE-ÉPÜLET-BEN egy egészen ujjonan berendezett vendéglőt nyitott, hol is mindenféle izletes ételek és italok, pontos szolgálat mellett jutányos árban kaphatók.

Ebéd és vacsora havi bérleteket szintén jutányos ártól elfogad.

Kolozsvárt, nov. hó 1866.

STADLER KÁROLY, vendéglős.